

L'ACCÉS ALS AUTORS CATALANS ANTICS I ALTRES QÜESTIONS: TRADUCCIONS I ACTUALITZACIONS DE L'EDITORIAL BARCINO

Joan SANTANACH I SUÑOL
Universitat de Barcelona

1. TRADUCCIONS I ADAPTACIONS LINGÜÍSTIQUES

Ningú no dubta de la necessitat de traduir a altres llengües les obres que formen el que en podríem dir el cànnon literari català antic. No hi ha altra manera de fer-les accessibles als lectors no catalanoparlants. Aquesta, la de tenir els grans autors en llengua catalana traduïts a les principals llengües de cultura, és una antiga aspiració que, amb els anys, s'ha anat concretant. En aquests moments, malgrat que encara hi hagi molta feina a fer, es disposa d'un conjunt acceptable de traduccions publicades. Malauradament, bona part d'aquestes versions són difícils de localitzar. Els tiratges rarament han estat gaire generosos i la distribució presenta sovint greus limitacions. Però ningú no discuteix, llevat que sigui per mala fe, la conveniència de disposar d'aquestes traduccions.

Menys unanimitat suscita l'adaptació d'aquestes mateixes obres al català contemporani. No es pot negar que la distància entre la llengua medieval i el català dels segles xx i xxi és sensiblement inferior a la que hi ha entre varietats de les mateixes etapes d'altres llengües veïnes. Però no és pas menys cert que cada vegada hi ha un nombre més limitat de lectors que s'animen a llegir textos catalans antics, siguin medievals o d'època moderna, en la versió original. Potser per això, en els darrers temps s'han atenuat els recels, fills d'una cultura entusiasta però minoritària, que sovint s'havien projectat sobre l'opció modernitzadora.

Segurament aquesta situació s'hauria d'emmarcar en un context més ampli, ja que té a veure amb els hàbits de lectura, o la manca d'hàbits de lectura, i també amb la limitada presència dels textos antics en l'ensenyament obligatori —cosa que no significa que les obres contemporànies hi estiguin gaire més ben representades. En aquestes circumstàncies, un lector que s'aproximi a les obres medievals ho fa com a resultat d'una decisió personal, ja que pocs d'aquests títols han format part del seu currículum formatiu. No disposa, en conseqüència, de la pràctica lectora que els estudis reglats li haurien aportat. Aleshores, no és estrany que la llengua en què són escrits aquests textos actui com a element dissuasiu, si més no per a una part substancial de lectors potencials.

També hi ha, sens dubte, altres aspectes a tenir en compte. La dificultat conceptual, sumada a la distància cronològica, i igualment el desconeixement dels referents esgrimits pels autors medievals —o pels moderns, que en el fons, insisteixo, acaba sent tot u. Però el primer mur amb què topa el lector contemporani és el de la llengua. Amanida en determinades ocasions amb una retòrica complexa, allunyada dels usos i de la sensibilitat actuals. El distanciament dels lectors catalans respecte dels textos antics escrits en la llengua pròpia no és una situació inèdita. D'adaptacions de textos anteriors a les varietats i als gustos estilístics dels nous parlants, se n'han fet des de ben antic. Va ser per incentivar l'interès pel *Blaquerna* entre els lectors del xvi que l'editor Joan Bonllavi va reescriure el text de Ramon Llull i el va adaptar a la prosa d'art aleshores de moda. L'any 1521, l'editor de Rocafort de Queralt, en modernitzar i adequar estilísticament al gust dels seus contemporanis el romanç lulllià, no feia altra cosa que posar-lo al dia i, doncs, afavorir-ne la vigència. Abans del segle XIX hi ha, encara, alguns altres exemples d'adaptació lingüística d'obres medievals, per bé que en un nombre no pas elevat: durant l'edat moderna l'interès per la producció escrita medieval, llevat d'honroses excepcions, va ser més aviat escàs.

La percepció que els textos medievals sonaven massa antics —segurament no sols des del punt de vista lingüístic—, va contribuir al seu arraconament a favor de models cronològicament més propers. És el que va fer Josep Pau Ballot, ja a començament del XIX. A la conclusió que va recollir a la *Gramàtica i apologia de la llengua catalana* (ca. 1814), proporcionava als seus lectors una antologia de textos perquè els servissin de model. Es tracta de textos moderns, sobretot d'època barroca, no pas medievals. I és que Ballot considerava que les obres del Rector de Vallfogona, de Josep Romaguera o d'Agustí Eura constituïen models lingüístics apropiats per als seus lectors. Per contra, els autors medievals, i específicament Ausiàs March, li semblaven excessivament allunyats per exercir cap influència efectiva. Ho afirmava rotundament en parlar de la poesia en català en el breu prefaci que precedeix l'antologia:

veurém, quan copiosa es, quan eloqüent. Veurém, que las suas paraulas son expressivas, las frases enérgicas; que es afectuosa pera lo patetich, grave pera lo serio, festiva, jocosa, lacónica y sonora; y que no li falta dulçura, número, grandesa y magestat. *Deixo per antigas las poesías de Ausias March tan celebradas, y me contentaré en dar una petita mostra de algunas del estil corrent.*¹

Ballot és pràcticament el darrer que defensa el model barroc. És ben probable que, en la seva tria, al costat de raons lingüístiques, n'hi hagués també d'estètiques. Això estava a punt de canviar. La Renaixença, amb la revalorització de la literatura medieval, amb la qual es pretenia idealment entroncar, i el rebuig de la tradició immediatament precedent, va imposar un canvi de model. Bona part dels moviments posteriors no faran sinó accentuar aquesta tendència, encara que sovint més per la banda simbòlica, reconeixent l'edat mitjana com el moment àlgid de la literatura en català, que no pas per la banda literària-

1. Joseph Pau Ballot, *Gramática y apología de la lengua catalana*. Barcelona: Joan Francisco Piferrer, 1814, p. 215; la cursiva és meua.

ment més productiva. No són pas gaires, en el darrer segle i mig de producció, els exemples que es poden esgrimir d'influència dels autors antics sobre noves fornades d'escriptors en llengua catalana. Evidentment, la vigència limitada de la tradició literària pròpia, medieval o posterior, en la producció catalana des del segle XIX respon a les mateixes causes que expliquen el nombre reduït de lectors.

El naixement d'«Els Nostres Clàssics», el 1924, tenia molt de reivindicació de la pròpia tradició. El mateix nom de la sèrie ho manifestava clarament. Alhora, era una aposta per recuperar models lingüístics i estilístics amb l'objectiu de posar-los a disposició dels lectors i escriptors contemporanis. Models que es buscaven a l'època medieval, aliens a la perniciosa influència castellana que s'atribuïa al Barroc. Per això el primer volum aparegut va ser *Lo somni* de Bernat Metge. El projecte de Josep M. de Casacuberta havia estat precedit per alguna altra iniciativa, de menys abast, pensada per facilitar l'accés als autors antics, sobretot medievals. Val a dir, malgrat tot, que la majoria d'edicions anteriors responien a un objectiu sobretot acadèmic i bibliòfil.

La fórmula emprada per Casacuberta va ser la de modernitzar, en els primers volums, l'ortografia i alguns altres aspectes dels textos. De mica en mica, però, es va tendir a observar un major respecte per la materialitat original de les obres, alhora que s'incrementaven les exigències filològiques en l'establiment dels textos crítics. Sobretot a partir de la postguerra, s'oferiren edicions crítiques elaborades amb tot el rigor necessari per atorgar-los aquest nom. Augmentava així el prestigi de l'editorial, però es dificultava l'accés del gran públic als seus títols. Aquesta orientació va situar la col·lecció al nivell d'algunes de les sèries de textos més valorades de les cultures veïnes i en un referent inexcusable per a les edicions d'obres catalanes antigues.² I va ser per evitar que la tasca desenvolupada des del 1924 quedés estroncada que l'empresari Lluís Carulla va decidir, l'any 1972, incorporar Barcino a la seva Fundació.

Paral·lelament a la tasca duta a terme per Barcino, sobretot a partir dels anys vuitanta del segle XX, van desenvolupar-se altres col·leccions de textos, crítics o no, que ampliaven el ventall de títols posats a disposició dels lectors. Algunes d'aquestes propostes van gaudir d'una àmplia difusió, com els llibres de la MOLC, coeditats per Edicions 62 i la Caixa. Es van assajar, així mateix, algunes adaptacions d'obres medievals, pensades per al teatre o altres formats.

En aquests anys també es van impulsar traduccions a altres llengües.³ En bona part van ser iniciatives puntuals, per bé que en determinades ocasions hem de parlar de col·leccions de textos que van incloure alguns títols antics. És el cas de la col·lecció Marca Hispànica, impulsada per Edicions El Mall amb el suport de la Diputació de Barcelona, que va publicar traduccions d'autors catalans, sobretot contemporanis, alhora que no hi

2. Per a l'evolució de les edicions crítiques d'ENC, vegeu Joan Santanach, «Les edicions d'Els Nostres Clàssics i els criteris d'edició. Aportació a la història de la col·lecció». *Anuari Verdaguier 2012. Revista d'estudis literaris del segle XIX*, 20 (2013), p. 261-292.

3. Em limito a fer esment de les traduccions més destacades a partir de les dues darreres dècades del segle XX. Per a un repàs sumari de les versions en altres llengües d'obres antigues catalanes, des de les que Ramon Llull va propiciar d'alguns títols propis, vegeu Joan Santanach, «La traducció i la circulació de textos catalans medievals». *Carrers de frontera. Passatges de la cultura alemanya a la cultura catalana*, II. A cura d'Arnau Pons i Simona Škrabec. Barcelona: Institut Ramon Llull, 2008, p. 102-105.

va mancar alguna obra medieval, com el *Cant espiritual* i el tercer cant de mort d'Ausiàs March o l'obra poètica de Jordi de Sant Jordi, tots dos en versió de Juan Ramón Masoliver. També s'ha de mencionar la Biblioteca de Cultura Catalana, coeditada per Alianza Editorial i Enciclopèdia Catalana, en què la majoria de títols eren així mateix contemporanis; això no va impedir que la sèrie s'iniciés el 1986 amb el lul·lià *Llibre de l'orde de cavalleria*, a cura de Luis Alberto de Cuenca, o que hi aparegués un títol com l'*Espill* de Jaume Roig, en la versió de Ramon Miquel i Planas.

Pel que fa a projectes actualment vigents, cal mencionar la col·lecció de textos medievals de Les Éditions de la Merci, que des del 2008 publica, en versió francesa de Patrick Gifreu, obres de Lull, Vicent Ferrer, Eiximenis o Isabel de Villena. Mereix així mateix un esment especial la Biblioteca de Cultură Catalană, de l'editorial romanesa Meronia, que, al costat d'una llarga llista de títols, en els darrers anys n'ha publicat tres de lul·lians, el *Llibre del gentil* (2010), el *Blaquerna* (2011) i una selecció del *Llibre de contemplació* (2013), tots en versió de Jana Matei.⁴

2. COEDICIONS DE BARCINO EN ALTRES LENGÜES

L'Editorial Barcino va publicar una primera traducció castellana l'any 1995. El seu catàleg, fins llavors, constava únicament de textos en català, llevat del facsímil del tom dedicat a Catalunya dels *Recuerdos y bellezas de España* de Pau Piferrer, imprès el 1939, gairebé com a prova de vida. Nou anys més tard va publicar-ne un segon facsímil, corresponent al tom de les Illes Balears. El llibre del 1995 responia, afortunadament, a unes circumstàncies ben diferents. Era una antologia del *Blaquerna* de Ramon Lull, a cura d'Albert Soler, feta en col·laboració amb la Delegació a Madrid de la Generalitat de Catalunya. Malgrat que es va arribar a plantejar, la iniciativa no va tenir continuïtat fins uns deu anys més tard.

Va ser el 2004 que va aparèixer una versió trilingüe de les *Homilies d'Organyà*. El volum, de mides reduïdes, partia de l'edició crítica d'ENC publicada el 2001, a cura d'Amadeu-J. Soberanas i Andreu Rossinyol. Inclouia, a més del text crític, una versió adaptada al català modern, i dues traduccions, castellana i anglesa. Sobretot cal fer esment, però, de l'any 2005, en què, coincidint amb l'arribada de Carles Duarte a la direcció de la Fundació Carulla i de la mateixa Barcino, es va plantejar la conveniència d'impulsar una ambiciosa política de traduccions a diverses llengües. L'objectiu era donar a conèixer el patrimoni literari català fora de les fronteres del domini lingüístic propi. Per tal que el projecte tingués una incidència real, no es podia limitar a alguns títols representatius ni s'havia de fer sense disposar d'una distribució eficaç. Amb aquesta finalitat, es va optar per la creació de sèries sostingudes de llibres i, sobretot, per coeditar-los amb cases editores ben assentades als territoris respectius. Havien de ser empreses que disposessin d'es-

4. Per a una presentació de la col·lecció, vegeu Xavier Montoliu, «Literatura romanesa i literatura catalana: quan el desafiament es diu traducció». *Quaderns. Revista de traducció*, 15 (2008), p. 103-117.

estructures editorials i comercials pròpies, i d'uns canals de distribució dels llibres igualment ben establerts, que asseguressin la difusió dels títols impresos.

No es va trigar gaire a signar els primers acords amb diverses editorials. El primer, datat el 15 de març de 2005, va ser amb l'editorial anglesa Tamesis Books, segell de Boydell & Brewer especialitzat en literatures i temes hispànics. Després van venir la col·laboració amb l'editorial barcelonina DVD Ediciones, firmat el 6 de juliol del mateix any, i amb l'alemanya Lit Verlag, el 10 d'octubre de 2007, aprofitant l'avinentesa que la cultura catalana era la convidada oficial a la Fira del Llibre de Frankfurt. Sis dies més tard d'aquesta darrera data es va signar també un acord amb Edizioni dell'Orso, d'Alessandria; d'aquesta darrera sèrie, coordinada pel prof. Stefano M. Cingolani, malgrat que hi hagi diversos títols que es troben en un estat de preparació avançat, com ara la crònica de Bernat Desclot, el *Curial e Güelfa* o la poesia d'Andreu Febrer, fins a la data no n'ha aparegut cap.

Amb la perspectiva dels anys que han transcorregut des que es va iniciar la publicació de les sèries castellana, anglesa i alemanya, el balanç és sens dubte molt positiu, sobretot pel que fa a les dues darreres. La sèrie anglesa consta, en aquest moment (març de 2015), de vuit volums, i l'alemanya, de set, i en tots dos casos hi ha diversos títols en preparació.

En el cas de les versions angleses, es va optar per incloure-les en la col·lecció «Textos», que Tamesis ja publicava, per bé que amb un disseny propi que les identifiqués com a sèrie, preparat per Jordi Casas. El 2006 en van aparèixer dos volums. En primer lloc, *The Catalan Expedition to the East: from the Chronicle of Ramon Muntaner*, traducció dels caps. 194-244 de la crònica, duta a terme per Robert D. Hughes i amb un pròleg de l'historiador J.N. Hillgarth. El segon va ser una antologia en vers d'Ausiàs March, *Verse Translations of Thirty Poems*, a cura de Robert Archer. Sobre el prof. Archer, a més, s'ha de remarcar que havia tingut una intervenció decisiva en l'acord signat amb Tamesis Books.

Després d'aquests dos llibres, pràcticament cada any n'ha aparegut un títol nou: el 2008 va ser el torn de Francesc Eiximenis, amb *An Anthology*, a cura de Xavier Renedo i David Guixeras, i traducció de Robert D. Hughes; després van venir *The Book of Sent Soví. Medieval recipes from Catalonia*, en edició bilingüe, a cura de Joan Santanach i traduït per Robin Vogelzang; *A Contemporary Life* de Ramon Llull, a cura d'Anthony Bonner; el *Book of Fortune and Prudence* de Bernat Metge, a cura de David Barnett, que va partir de l'edició crítica de l'obra que n'havia preparat Lluís Cabré el 2010 per a ENC; una antologia de l'obra de Sor Isabel de Villena, *Portraits of Holy Women. Selections from the Vita Christi*, a cura de Joan Curbet i en versió de Robert D. Hughes. Després d'haver publicat aquests títols medievals, es va considerar convenient incloure-hi obres d'etapes posteriors. Així, el 2014 va aparèixer l'obra de Cristòfol Despuig, *Dialogues. A Catalan Renaissance Colloquy Set in the City of Tortosa*, a cura d'Enric Querol i Josep Solervicens, traduïda per Henry Ettinghausen, i per al 2015 és prevista la versió en vers de *Mount Canigó. A Tale of Catalonia* de Jacint Verdaguer, preparada per Ronald Puppo.⁵

Pel que fa a les traduccions castellanes coeditades amb DVD Ediciones, es van repar-

5. Per a una valoració dels primers volums de la col·lecció, vegeu la ressenya que els va dedicar Lluís Cabré a *Caplletra*, 48 (2010), p. 264-268.

tir entre dues col·leccions de l'editorial, «DVD Poesía» i «Colección los 5 Elementos», per als textos en prosa. L'excepció —justificada— va ser el primer volum publicat, el *Libro de amigo y amado* de Ramon Llull, en traducció d'Eduardo Moga i pròleg de Luis Alberto de Cuenca, que es va integrar a la primera de les col·leccions esmentades. Després van arribar *El sueño* de Bernat Metge, per Jordi Carrión; el *Libro de Sent Soví*, a cura de Manel Zabala, amb dues presentacions de Santi Santamaria i de Rosa Esteva i un estudi de Joan Santanach; la *Poesía* de Jordi de Sant Jordi, en versió poètica de José María Micó, el qual també va actuar com a coordinador de la sèrie, i el *Curial y Güelfa* traduït per David Guixeras i amb un pròleg d'Anton Espadaler.

El darrer títol coeditat amb DVD va aparèixer el 2010. Posteriorment, a causa del tancament d'aquesta editorial, la sèrie de traduccions en espanyol va quedar aturada temporalment, fins que el 2014 es va iniciar una nova col·laboració, aquesta vegada amb la valenciana «Pre-Textos». N'és fruit la reedició del *Libro de amigo y amado* d'Eduardo Moga, una vegada exhaurida la primera edició, o la *Vida del maestro Ramón*, per José María Micó, amb introducció i notes d'Anthony Bonner, actualment en premsa.

Per als volums en alemany, amb Lit Verlag es va considerar indicat constituir una col·lecció nova, *Katalanische Literatur des Mittelalters*, coordinada pel prof. Alexander Fidora. El primer títol que hi va aparèixer, l'any 2008, va ser *Curial und Guelfa. Ein Katalanischer Ritterroman*, a cura de Gret Schib Torra. Després van seguir una antologia bilingüe d'Ausiàs March, *Gedichte*, a cura d'Isabel Müller; la divertida disputa entre fra Anselm Turmeda i l'ase, *Des Esels Streitrede*, a cura de Robert Beier; la *Doctrina pueril. Was Kinder wissen müssen*, de Ramon Llull, en versió d'Elisenda Padrós Wolff i amb una introducció de Joan Santanach; el volum *Jordi de Sant Jordi: Der letzte Trobador*, en el qual Hans-Ingo Radatz ofereix una versió de l'obra conservada d'un dels poetes més destacats de la cort d'Alfons el Magnànim; *Der Traum* de Bernat Metge, a cura de Roger Friedlein, i una antologia d'homilies de Vicent Ferrer, *Predigten*, en versió de Gret Schib Torra.

Finalment, malgrat que no formi part de cap dels acords esmentats més amunt, destinats a la publicació sostinguda de traduccions de títols escrits en llengua catalana, cal esmentar la col·laboració amb l'editorial grega Stochastis, que ha permès la publicació, en traducció de Nicos Pratsinis, dels capítols bizantins de la crònica de Ramon Muntaner. En aquesta ocasió va ser Eusebi Ayensa qui va actuar com a intermediari i revisor. Aquesta versió grega, com bona part de les esmentades més amunt, ha gaudit de l'ajut que l'Institut Ramon Llull atorga per traduir textos catalans a altres llengües.

3. BARCINO PER A TOTS ELS PÚBLICS

L'activitat desplegada i els esforços invertits en la preparació, revisió, impressió i distribució dels títols traduïts en anglès, alemany i espanyol, i també en grec, és clar, han de permetre que els lectors inquietos, però no necessàriament especialistes, puguin accedir a les obres publicades sense dificultats, si més no de tipus lingüístic. Això no passa, o

només excepcionalment, quan aquells que volen llegir aquests mateixos textos són lectors catalans poc avesats a la llengua antiga. Els quals, com s'ha plantejat a l'inici d'aquest article, no són pas pocs. Ens trobem amb la paradoxa, per tant, que lectors parlants d'anglès, alemany o espanyol —si ens limitem a les col·leccions de Barcino—, poden accedir sense traves a textos catalans antics, mentre que un lector catalanoparlant, amb un nivell de formació i d'interès equivalent als lectors de les altres llengües esmentades, hi trobarà bastantes més dificultats.

Amb l'objectiu de pal·liar aquesta situació, Barcino impulsa la «Biblioteca Barcino», per a obres antigues amb ortografia normativa, i aclariments lingüístics, històrics i culturals. Altres editorials han dut a terme iniciatives similars. Aquests llibres faciliten al lector la comprensió lingüística i conceptual del text i n'hi ofereixen una contextualització històrica rigorosa i completa. Sens dubte, llegir *Per haver d'amor vida*, la selecció de poesies d'Ausiàs March anotades i comentades per Francesc J. Gómez i Josep Pujol, és una de les maneres més eficaces d'accedir a l'obra del poeta, considerat ja a la seva època com un autor obscur i d'enginy elevat. El mateix exercici es pot fer amb el *Llibre dels fets del rei En Pere* de Bernat Desclot, preparat per Stefano Cingolani, o amb l'antologia del *Llibre de contemplació* de Ramon Llull, a cura de Josep E. Rubio, per esmentar sols alguns dels títols de la col·lecció. Tanmateix, es tracta majoritàriament de llibres destinats a la divulgació exigent o als estudis universitaris, raó per la qual una part important de lectors catalans, que haurien de ser els lectors naturals d'aquests llibres, no es veuen amb cor d'encarar-s'hi.

L'any 2011, per tal d'evitar la distància lingüística entre els títols més representatius de les lletres catalanes antigues i els lectors poc avesats a llegir-ne, es va iniciar la publicació d'una nova col·lecció, «Tast de Clàssics», per a textos adaptats al català modern.⁶ Aquesta iniciativa és, en bona part, indèstria de la creació de la plataforma «Amics d'Els Clàssics» (<http://www.editorialbarcino.cat/index.php/amics-dels-classics>), que proposa una gran varietat d'activitats destinades a afavorir la familiaritat del públic general amb els principals autors de la literatura antiga en llengua catalana.

Fins a la data s'han publicat vuit títols a la col·lecció, que es volen representatius de la diversitat de la producció medieval. Així, hi ha tres volums dedicats a la poesia: la poesia completa —són divuit poemes— de Jordi de Sant Jordi, en versió de Carles Duarte; el volum *Una tria* d'Ausiàs March, preparat per Josep Piera, i *Perills d'amor* de Joan Roís de Corella, en versió d'Eduard J. Verger. Aquest darrer títol, que recull igualment alguna de les proses més significatives de Corella, va ser publicat en coedició amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Hi ha, així mateix, un parell de diàlegs: *El somni* de Bernat Metge, actualitzat per Alba Dedeu, i la *Disputa de l'ase* d'Anselm Turmeda, en una versió d'Albert Mestres i Marta Marfany elaborada a partir de la traducció francesa impresa a Lió l'any 1544, únic testimoni que es conserva de l'obra —llevat d'uns breus passatges en vers, les profecies de l'ase, que sí que ens han arribat en el català original. S'hi han publicat també una antologia de la *Vita Christi* d'Isabel de Villena, *Jesús i les dones*, a

6. Com a precedent d'actualització lingüística sorgida de la mateixa editorial, cal esmentar la *Crònica* de Jaume I, publicada en nou toms a la Col·lecció Popular Barcino entre 1926 i 1962, a cura de Josep M. de Casacuberta, en què el text original s'ofereix acarat amb una versió modernitzada.

cura de Marta Pessarrodona; les *Lletres de batalla* que van intercanviar Joanot Martorell i el seu cosí Joan de Montpalau per una qüestió d'honor, versionades per Joan-Lluís Lluís, i la *Crònica de la croada contra Catalunya, l'any 1285*, de Bernat Desclot, en què Miquel Desclot ofereix la versió actualitzada dels capítols 131-168 del llibre del seu pseudoavantpassat.

A diferència d'altres iniciatives semblants, «Tast de Clàssics» aposta per prescindir de tot aparat filològic o erudit, ja assumit i aplicat a les edicions de què es parteix per fer les adaptacions, i remarcar al màxim el valor literari de les obres. No es tracta sols de fer accessibles uns títols escrits fa uns quants segles, i que per això mateix sovint fan respecte, sinó també de remarcar-ne la vigència literària. Per això s'ha optat per demanar als escriptors contemporanis mencionats, tots amb obra pròpia publicada, que en facin adaptacions personals, fidels al significat de l'original, però alhora adoptant-hi un estil en què se sentin còmodes. Ells són els responsables d'acompanyar el públic actual en el tast dels grans autors medievals, i de fer-ho reivindicant-ne al mateix temps la qualitat literària. D'aquí que els volums de la col·lecció hagin de ser llegits com un diàleg entre els noms més representatius de les lletres medievals i aquells poetes i escriptors del segle XXI que produeixen la seva obra amb voluntat d'inserir-se dins la mateixa tradició literària.

No cal dir que els escriptors que assumeixen el repte disposen en tot moment, si els cal, del suport de l'equip filològic de Barcino, que així mateix revisa els textos una vegada enllestits, tal com fa amb les traduccions a altres llengües. El format dels llibres, manejable i vistós, dissenyat per Claudi Usandizaga, ha de contribuir a desvincular els títols del context acadèmic amb què habitualment s'associen.⁷

En aquests moments, les col·leccions d'obres antigues de l'Editorial Barcino abracen un ampli espectre de lectors. Les edicions crítiques d'«Els Nostres Clàssics», amb les seves dues sèries, d'Autors Medievals i d'Autors Moderns, ofereixen textos establerts d'acord amb els criteris filològics més exigents, amb una atenció especial a les justificacions de les opcions textuais adoptades. La «Biblioteca Barcino» respecta el text en la varietat lingüística antiga, per bé que regularitzant-ne l'ortografia i anotant aquells aspectes i passatges obscurs que requereixen explicacions addicionals. «Tast de Clàssics», al seu torn, oferint versions modernitzades de les obres, amplia els lectors potencials dels llibres, als quals es remarca el valor literari del text per damunt de l'històric, ja assumit d'entrada. Finalment, les traduccions a altres llengües posen els clàssics a disposició d'aquells lectors que, si no fos així, difícilment podrien accedir-hi, alhora que contribueixen a difondre'ls fora de les nostres fronteres.

7. Per a la col·lecció «Tast de Clàssics», i per a la reflexió que va impulsar-ne el naixement, vegeu Joan Santanach, «Sobre adaptacions i modernitzacions de textos antics: la col·lecció Tast de Clàssics de l'Editorial Barcino». *Anuari Verdaguer* (en premsa).